

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/139/2000

POWAŻNIEJSZE WYDATKI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, WRZESIEŃ 2000

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

We wrześniu po raz kolejny pytaliśmy respondentów o wydatkowanie zasobów finansowych na poważniejsze zakupy. Dokonywanie oraz planowanie takich zakupów monitorujemy już dwa lata.

W ciągu miesiąca poprzedzającego nasz sondaż¹ częściej niż co czwarty ankietowany (29%) dokonał zakupów, których wartość jednostkowa wynosiła co najmniej 200 zł. Tak więc po okresie ograniczania wydatków (od lutego do maja 2000 roku) obecnie utrzymał się odnotowany w sierpniu wzrost aktywności konsumenckiej.

Tabela 1

Czy w ciągu ostatnich 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) gospodarstwa domowego kupił(a) coś, czego cena za sztukę wynosiła co najmniej 200 złotych?	Wskazania respondentów według terminów badań																
	1998					1999					2000						
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	V	X	I	II	III	IV	V	VIII	IX
	w procentach																
Tak	28	28	31	34	26	28	21	22	29	27	31	22	20	23	22	31	29
Nie	72	72	69	66	74	72	79	78	71	73	69	78	80	77	78	69	71

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (124) przeprowadzono w dniach 1-4 września 2000 roku na 1078-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

W porównaniu z poprzednim pomiarem zmieniła się struktura wysokości wydatkowanych kwot. Więcej osób dokonało zakupów o mniejszej wartości, nieprzekraczającej 500 zł (wzrost z 42% do 50%). Stabilna pozostała liczba konsumentów wydających na zakupy od 501 zł do 1000 zł. Nieco zmalała (z 20% do 13%) liczba tych, którzy na poważniejsze zakupy wydali łącznie od 1001 zł do 2000 zł. Nie zmieniły się natomiast liczby gospodarstw wydających na zakupy od 2001 zł do 4000 zł oraz tych, którzy dokonali zakupów na łączną kwotę powyżej 4000 zł.

Tabela 2

Ile łącznie wydano na tego typu zakupy w ciągu ostatnich 30 dni w Pana(i) gospodarstwie domowym?	Wskazania respondentów, którzy dokonali poważniejszych zakupów													
	1998		1999					2000						
	XI*	XII	I	II*	III*	V	X	I	II	III	IV	V	VIII	IX
	N	375	285	311	225	237	304	293	318	221	272	254	221	311
w procentach														
Do 500 zł	43	49	39	40	55	44	52	47	46	49	57	39	42	50
501 - 1000 zł	32	27	29	27	21	26	23	24	28	24	19	29	24	26
1001 - 2000 zł	12	15	19	19	13	16	15	18	11	15	14	18	20	13
2001 - 4000 zł	8	5	7	8	3	5	4	6	7	7	5	5	6	6
Powyżej 4000 zł	4	5	7	4	6	10	6	6	8	5	4	9	9	6

* Pominięto braki danych.

Od sierpnia w zasadzie nie zmieniła się liczba gospodarstw dokonujących zakupów, których wartość jednostkowa wynosi co najmniej 200 zł, ale maksymalna wydatkowana kwota (40 tys. zł) była niższa niż przed miesiącem. Zmiany te znalazły odzwierciedlenie w wyraźnym spadku wartości średniej kwoty (1484 zł) przeznaczonej we wrześniu na zakupy przez gospodarstwa domowe.

Tabela 3

	Średnie kwoty wydatkowane przez gospodarstwo domowe													
	1998		1999					2000						
	XI	XII	I	II	III	V	X	I	II	III	IV	V	VIII	IX
	w złotych													
W grupie osób, które dokonały zakupów	1228	1641	1641	1346	1615	1904	1570	1424	1929	1316	1252	1928	2317	1484
Wśród ogółu badanych	409	421	446	272	352	539	414	421	391	261	286	416	702	421
	Maksymalne kwoty zadeklarowane w poszczególnych miesiącach (w tys. zł)													
	28	53	35	32	60	30	47	25	40	30	30	34	50	40

Aktywnością konsumencką wyróżniają się przede wszystkim przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji. W ciągu miesiąca poprzedzającego nasz sondaż ponad połowa z nich (52%) dokonała zakupów o wartości co najmniej 200 zł. Drugie miejsce pod tym względem zajmują pracownicy umysłowi niższego szczebla (45%). Na przeciwnym biegunie znajdują się robotnicy wykwalifikowani (25%) i niewykwalifikowani (26%).

Dokonywanie zakupów jest wyraźnie związane, co oczywiste, z kondycją finansową gospodarstw domowych: im wyższe dochody *per capita* oraz im lepsza ocena warunków materialnych, tym częstsze deklaracje ankietowanych o wydatkowaniu większych kwot. Zrealizowanie zakupów o wartości jednostkowej co najmniej 200 zł zgłosiła niemal połowa respondentów żyjących w dobrych warunkach materialnych (49%), częściej niż co czwarty oceniający swoje warunki jako średnie (27%) i 18% mających złą sytuację finansową.

ZGODNOŚĆ DOKONANYCH ZAKUPÓW Z PRZEWIDYWANIAMI

W niektórych sondażach pytaliśmy zarówno o zrealizowanie poważniejszych zakupów, jak i o przewidywanie ich dokonania w ciągu nadchodzącego miesiąca. Pozwala to na sprawdzenie w skali ogólnospołecznej (choć oczywiście nie w odniesieniu do konkretnych osób) zgodności przewidywań z rzeczywistymi zachowaniami konsumenckimi.

Tabela 4

	Wskazania respondentów według terminów badań									
	1998			1999			2000			
	X	XI	XII	I	II	III	III	IV	V	IX
	w procentach									
Badani, którzy miesiąc wcześniej przewidywali zakupienie artykułów w cenie jednostkowej co najmniej 200 zł	28	29	29	27	21	21	22	21	24	27
Badani, którzy rzeczywiście dokonali takich zakupów w danym miesiącu	31	34	26	28	21	22	20	23	22	29

Zestawienie uzyskanych danych wskazuje na dużą zgodność zachowań ankietowanych z wcześniejszymi przewidywaniami. Podobnie jak w poprzednich pomiarach również we wrześniu różnice między planowaniem a dokonaniem zakupów są mniejsze od możliwego błędu statystycznego. (Wyjątkowym miesiącem o wyższym natężeniu zakupów niż przewidywane był jedynie listopad '98.) Zgodność ta świadczy o wysokim stopniu realizmu ludzi w przewidywaniu swoich zachowań ekonomicznych (w tym przypadku dokonywania zakupów), a jednocześnie uwiarygodnia oba z prezentowanych wskaźników.

Opracowała
Macieja FALKOWSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy w ciągu ostatnich 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) gospodarstwa domowego kupił(a) coś, czego cena za sztukę wynosiła co najmniej 200 złotych?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	29	71	1078
Płeć			
Mężczyźni	31	69	511
Kobiety	27	73	567
Wiek			
18-24 lat	30	70	154
25-34	36	64	190
35-44	32	68	216
45-54	32	68	213
55-64	28	72	118
65 lat i więcej	14	86	187
Miejsce zamieszkania			
Wieś	26	74	398
Miasto do 20 tys.	26	74	124
20-100 tys.	21	79	207
101-500 tys.	37	63	210
501 tys. i więcej mieszk.	40	60	140
Wykształcenie			
Podstawowe	19	81	310
Zasadnicze zawodowe	23	77	299
Średnie	38	62	371
Wyższe	43	57	97
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	52	48	64
Prac. umysł. niż. szczebla	45	55	103
Pracownicy fiz.- umysł.	34	66	86
Robotnicy wykwalifikowani	25	75	111
Robotnicy niewykwalifik.	26	74	41
Rolnicy	32	68	45
Pracujący na własny rach.	39	61	59
Bierni zawodowo			
Renciści	18	82	141
Emeryci	19	81	200
Uczniowie i studenci	38	62	71
Bezrobotni	16	84	107
Gospodynie domowe i inni	40	60	53
Pracuje w:			
inst. państw., publicznej	40	60	207
spółce właścicieli			
prywatnych i państwa	44	56	77
sekt. pryw. poza rolnict.	34	66	210
prywatnym gosp. rolnym	24	76	56
Dochody na jedną osobę			
Do 275 zł	19	81	135
276-399	23	77	127
400-549	26	74	206
550-799	27	73	154
Powyżej 799 zł	44	56	182
Ocena własnych war. mater.			
Źłe	18	82	368
Średnie	27	73	463
Dobre	49	51	248
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	29	71	59
Raz w tygodniu	25	75	559
1-2 razy w miesiącu	37	63	162
Kilka razy w roku	33	67	199
W ogóle nie uczestniczy	29	71	99
Poglądy polityczne			
Lewica	30	70	330
Centrum	31	69	281
Prawica	35	65	255
Trudno powiedzieć	16	84	212

Tabela 2. Ile łącznie wydano na tego typu zakupy w ciągu ostatnich 30 dni w Pana(i) gospodarstwie domowym?

	(%)					
	Do 500 zł	501-1000 zł	1001-2000 zł	2001-4000 zł	Powyżej 4000 zł	Liczba osób
Ogółem	50	26	13	6	6	306
Płeć						
Mężczyźni	45	33	13	4	5	155
Kobiety	55	18	13	8	6	151
Wiek						
18-24 lat	49	28	9	14	0	44
25-34	55	22	14	1	7	68
35-44	58	21	13	5	3	68
45-54	40	31	15	9	5	68
55-64	40	31	9	4	16	31
65 lat i więcej	55	24	14	3	5	26
Miejsce zamieszkania						
Wieś	44	31	12	9	4	101
Miasto do 20 tys.	51	27	15	0	6	32
20-100 tys.	54	16	21	1	9	43
101-500 tys.	49	23	13	10	5	76
501 tys. i więcej mieszk.	59	26	7	2	6	54
Wykształcenie						
Podstawowe	55	26	10	9	0	58
Zasadnicze zawodowe	54	25	9	8	4	70
Średnie	48	26	14	5	6	138
Wyższe	43	23	19	1	14	40
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	43	28	18	0	11	31
Prac. umysł. niż. szczebla	46	26	14	10	4	45
Pracownicy fiz.- umysł.	39	43	5	3	11	30
Robotnicy wykwalifikowani	56	11	20	13	0	28
Robotnicy niewykwalifik.	42	42	16	0	0	11
Rolnicy	43	22	16	19	0	14
Pracujący na własny rach.	45	36	8	0	12	22
Bierni zawodowo						
Renciści	49	31	16	0	4	26
Emeryci	48	29	8	5	10	37
Uczniowie i studenci	65	25	10	0	0	25
Bezrobotni	63	7	20	4	5	17
Gospodynie domowe i inni	68	2	7	22	0	21
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	44	31	12	8	4	81
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	61	15	11	4	9	34
sekt. pryw. poza rolnict.	41	36	14	2	6	69
prywatnym gosp. rolnym	40	23	16	20	0	13
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	77	8	7	8	0	26
276-399	63	22	14	0	0	29
400-549	54	25	11	4	6	54
550-799	42	28	20	5	5	40
Powyżej 799 zł	37	27	15	9	12	78
Ocena własnych war. mater.						
Złe	59	21	15	2	3	64
Średnie	56	24	11	7	2	125
Dobre	39	30	14	7	11	117
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	75	18	0	0	7	15
Raz w tygodniu	48	31	12	6	4	139
1-2 razy w miesiącu	47	25	13	9	6	59
Kilka razy w roku	50	15	19	7	8	66
W ogóle nie uczestniczy	53	30	9	4	5	27
Poglądy polityczne						
Lewica	46	29	12	6	7	99
Centrum	48	25	15	5	7	87
Prawica	56	20	12	7	4	88
Trudno powiedzieć	49	32	11	7	1	32